

Stavba Zeme. Zemská kôra v pohybe

- zemské teleso:
  1. **zemské jadro** – Fe, Ni, $t = 6000^{\circ}\text{C}$, veľká hustota, magnetizmus (ochrana pred slnečným žiarením)
  2. **zemský plášť** – zlúčeniny Si, Al, Mg, Fe; vrchný plášť, prechodná zóna, spodný plášť
  3. **zemská kôra** – najvrchnejšia, pevná vrstva, 2 typy:
    - **pevninská** = priemer 35 km hrúbka, max. 70 km
= usadené horniny + žulová vrstva + čadičová vrstva
    - **oceánska** = tenšia priemerne 7 km
= usadené horniny + čadičová vrstva
- zemská kôra + vrchná časť zemského plášťa = **LITOSFÉRA** – kamenný obal Zeme

Litosféra = do hĺbky 100 – 150 km

= rozlámaná na zemské kryhy – **litosferické dosky** LD, ktoré sa pohybujú po plastickej časti zemského plášťa

Príčina pohybu LD: **tepelné prúdenie roztavených hmôt zemského plášťa**

Pohyby LD:

- A. **vzd'alo'ovanie** $\leftarrow \rightarrow$ = vznik trhlín $\rightarrow$ tvorba prepadliny = **rift** $\rightarrow$ prienik lávy
 $\rightarrow$ vzniká **oceánska kôra** – opakované trhanie +
tuhnutie lávy $\rightarrow$ vzniká **oceánsky chrbát**
- B. **približovanie** $\rightarrow \leftarrow$ = vrásnenie $\rightarrow$ vzniká **pásmové pohorie**
- C. **podšúvanie** = oceánska kôra pod pevninskú kôru $\rightarrow$ roztavenie $\rightarrow$ sopečná činnosť $\rightarrow$ sopečné pohoria + ostrovné oblúky
= vznik **oceánskej priekopy** $\rightarrow$ zánik oceánskej kôry